

570626_ธรรมชาธรรมะสงคราม ที่สันติฯ เรื่อง นิยามใหม่ “กาย” ไยต่างกัน

เมื่อต่างคนต่างทำ “ความดับ” หรือภาวะที่ “จิตใจไม่สุขไม่ทุกข์” อยู่ในขณะนั้นได้เป็น “ความดับ” หรือภาวะที่ “จิตใจไม่สุขไม่ทุกข์” ของตน ตามที่ตนกำหนดหมายนั้นๆ(สัญญา) ซึ่งไม่ว่าแบบพุทธและทั้งแบบที่มีจนาทิฎฐิต่างก็ถือว่าเป็น “โชค” (สุก) ของตน เป็นภาวะ “น่าพึงใจ” (สุก) เป็นภาวะ “เจริญ (สุก)_ดี(สุก)” ตามที่ตนกำหนดหมาย จึงชื่ออย่างเดียวกัน

เช่น ผู้ปฏิบัติได้จนสามารถทำให้เกิด “องค์ประชุม” (กาย) ของความเป็น “นิโรธ” ที่นับกันว่าเป็นภาวะของพรหม โดยชื่อคือ พรหมชั้น “สุกกนิหะ”

พรหม “สุกกนิหา” นี้ ปราชญ์ท่านผู้รู้ให้ความหมายไว้ว่า พวกมิรัศมีสุกปลั่งชานไป ต้องขออภัยเป็นอย่างมากจริงๆ ที่ได้นำหลักฐานนี้ของท่านผู้ที่อาตมาก็เคารพนับถือท่านอย่างยิ่ง มาอ้างอิง แต่มันเป็นการสาธยายขยายสังขธรรม เป็นวิชาการอยู่พอสมควร ก็จำเป็นต้องมีที่อ้างอิงมายืนยันบ้าง อาตมาได้อาศัยผลงานที่ท่านทำไว้อยู่มาในการศึกษาและทำงาน ณ โอกาสนี้ก็ต้องขออภัยท่านอย่างมากจริงๆ และขอขอบพระคุณท่านไว้ในที่นี้อย่างสูง

ทั้ง ๒ พรหมที่ยกตัวอย่างมานั้น แสดงถึงความเข้าใจ(ทิฎฐิ) ในความเป็นพรหมหรือเป็น “สัตว์โอปปาติกะ”(สัตตา โอปปาติกา ที่อาตมายังเห็นว่า มีภาวะความเป็น “กาย” ที่หมายถึงธาตุอันเป็น “มหาภูตรูป” อยู่เท่านั้น

“ความเป็นพรหมสัตว์” ที่ท่านหมาย ยังเป็นเพียงแสงสีรัศมี ซึ่งเป็นแค่ “รูปธรรม”

อาตมายังเห็นว่า หากกำหนดแค่แสงสีรัศมีเป็นเครื่องชี้ความเป็น “พรหม” ยังไม่ชัดเพียงพอว่าในความเป็น “นามธรรม” ของความเป็น “พรหม” หรือเทวดาผู้บริสุทธ์ หรือยังแสดงภาวะความเป็น “รูปธรรม” ที่ยังไม่เข้าหาภาวะที่เป็น “ความรู้สึก” ร่วมอยู่ด้วยเลย อันยืนยันว่าเป็นภาวะแห่ง “นามธรรม”

เพราะความเป็น “สัตว์โอปปาติกะ” นั้นเป็น “นามธาตุ” ไม่ใช่เพียงแค่ “รูปธาตุ” เท่านั้น ที่ชี้ข้างความเป็นสัตว์โอปปาติกะ ไม่ว่าสัตว์นรกหรือสัตว์เทวดา หรือสัตว์พรหม

แสงสีเสียงนั้นยังเป็นภาวะ “รูปธาตุ” เฉพาะ “รูปธาตุ” ยังไม่พอที่จะชี้บ่งความเป็น “สัตว์โอปปาติกะ” ต้องมี “นามธาตุ” เป็นหลักในความเป็น “สัตว์โอปปาติกะ”

ความเป็น “กาย” จึงต้องมี “นามธาตุ” ร่วมรับรู้ด้วยเสมอ ในคำว่า “กาย” ทุกกาย ขาด “นามธาตุ” เรียกว่า “กาย” ไม่ได้

หรือมีแต่ “รูปธาตุ” หรือ “มหาภูตรูป” เกาะกุมกันเป็น “รูปธาตุ” อยู่ เช่น แสงก้อนของก้อนดิน กลุ่มหยดน้ำละอองน้ำ กลุ่มธาตุลึกลับ ภาพของเปลวไฟ ให้เราสัมผัสรับรู้ได้ เราก็ไม่เรียกภาวะอย่างนั้นๆ ว่า กาย ดิน กายน้ำ กายลม กายไฟ แต่ “วิญญาณ หรือองค์ประชุมของวิญญาณ” นั้น เราเรียกว่า “กาย” นะ เคยได้ยินไหมล่ะ? “กายวิญญาณ” ไง

ดังนั้น “กาย” นี้แม้แต่เฉพาะ “ธาตุรู้” (นามธาตุ) เองเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับมหาภูตรูปเลยในความเป็นสัตว์ ไม่มี “รูปธาตุ” ข้างนอกสัมผัสสัมพันธ์ด้วยเลย มีแค่ “สัญญา” ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะที่ดึงเอา “ความจำ” (สัญญา) ออกมา หรือตนเองกำลังใช้จิต ใช้เจตสิกทำงาน “กำหนดรู้อะไรๆ อยู่” (สัญญา) มีองค์ประชุมเฉพาะของ “นามรูป” และ “นามธรรม” ในจิตเท่านั้น (มีแค่মনายตนะกับขรรณายตนะ) ทำงานอยู่ในภายในของจิต อย่างนี้ก็เรียกว่า “กาย”

คือ “กายวิญญาณ” นั่นเอง

ซึ่งฝ่ายมิชฌาทิฎฐิ นั้นจะทำ “นิโรธ” ด้วยวิธีหลับตา เข้าไปอยู่ในภวังค์ที่จิตอยู่ในสภาพ “ดำมืด” (กิญหา) “ไม่รู้อะไรเลย ไม่มีแสงสว่าง (อาโลกา) ไม่มี “ตา” (จักขุ) เห็นอะไร อยู่ในภาวะ “ดับ” หรือไม่มี “ความรู้ความฉลาด” ใดๆหมด จึงเกิด “ญาณ ปัญญา” ใดๆก็ไม่ได้

เมื่อ ธาตุรู้” (วิญญาณ) ซึ่งหมายถึง “นามธาตุ” ไม่มีอะไร “รับรู้อยู่เลย” ในขณะนั้น

อย่างนี้แหละที่ชื่อว่า ไม่เป็น “วิญญาณฐิติ” ในขณะที่อยู่ใน “นิโรธ” นั้น

พระพุทธเจ้าจึงมีข้อแม้ว่า ต้องศึกษาความเป็น “สัตว์ทางจิตวิญญาณ” (โอปปาติกะ) ในขณะที่มี “วิญญาณฐิติ” จึงจะสามารถรู้จัก รู้แจ้งรู้จริงความเป็นสัตว์ได้บริบูรณ์สมบูรณ์

“วิญญูญาณ” นั้นหมายถึง ชาติรู้ หรือ ความรับรู้ ส่วน “ฐิติ” ก็หมายถึง การตั้งอยู่ ดำรงอยู่ ความเป็นอยู่ (ยังไม่ตาย ยังทำหน้าที่ ยังไม่หายไป ยังไม่พัก เมื่อเป็นชาติรู้ก็ยังทำหน้าที่รู้)

“วิญญูญาณฐิติ” จึงหมายความว่า ยังมี “ชาติรู้” ทำหน้าที่รู้อยู่ ดังนั้น “นิโรธ” แบบที่ไม่ใช่พุทธ ได้ทำให้ “ชาติรู้” หรือ “ความรับรู้” ขณะนั้น มันไม่รู้อะไรใดๆเลย ตอนที่จิตตนเป็น “นิโรธ” ของคนนั้น กลายเป็น “อสังขยีสัตว์” (สัตว์ที่ไม่มีส่วนใดของจิตกำหนดรู้อะไรเลย)

เมื่อจิตถูก “ดับ” แบบหาวิธีบังคับไว้หรือหลอกมันออกไป “หลับหรือดับชาติรู้” ลงชั่วขณะไม่ให้มันทำหน้าที่รับรู้อะไรเลย ในขณะที่นั้น ชาติรู้ของผู้นี้จึงเจริญอะไรก็ได้

เพราะมันไม่ได้เรียนรู้อะไรในขณะที่นั้น มันจึงเพิ่มความฉลาดที่เป็นญาณเป็นปัญญา เป็นวิชา อะไรไม่ได้

ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า การรู้แจ้งนั้นต้องรู้ชนิดที่มี “จักขุ ปัญญา ญาณ วิชา แสงสว่าง” ดังที่ได้ยกหลักฐานอ้างอิงผ่านมาแล้ว ก็ไม่ต้องไปพูดถึงเลย เพราะมันไม่ได้เรียนรู้อะไร มันก็ไม่ฉลาดขึ้นได้ เป็นญาณ เป็นปัญญาอะไรกันก็ไม่ได้เลย

อย่ามาตะแบงเถียงนะ ว่า ก็ได้เรียนรู้ “ความดับคำมีด” นั้นๆอยู่ขณะนั้นไง

ได้เรียนอะไรกัน ในเมื่อขณะนั้น จิตมันหลับดับป้่อยู่ไม่รู้อะไรเลย แล้วจะเอา “ชาติรู้” ตัวไหนมา “รู้” มา “เรียน” กันเล่า? จึงจะเรียกได้ว่า เกิด “ความรู้” ให้แก่จิตขณะนั้น

“นิโรธ” ที่ ดับสังขยา อสังขยิแบบนี้ จึงไม่มีความรู้ ความเจริญในทางจิตใจเลย

ใน “วิญญูญาณฐิติ ๗” ไม่มีคำว่า “อสังขยีสัตว์” กับ “เนวสังขยานาสังขยาตนสัตว์” แต่ใน “สัจจตวาสา ๘” นั้นมี

ก็หมายความว่า ทั้ง “อสังขยีสัตว์” และเนวสังขยานาสังขยาตนสัตว์ เป็นภาวะที่ “ไม่มีความรับรู้”เลย ในขณะที่ผู้ปฏิบัติตนสำเร็จเข้าไปเป็นอยู่ในสภาพทั้ง ๒ นั้น

นั่นก็คือ “เนวสัจญานาสัจญายตนะ” นั่นก็เป็นการ “ดับความรู้” ให้แก่ตนเอง ตาม “ทฤษฎี” ของการทำ “อรุพฌาน” แบบหลับตาเข้าไปอยู่ในภวังค์ ซึ่งกำหนด “อัสัญญิ” ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็น “อากัญญัจญายตนฌาน” หรือ “เนวสัจญานาสัจญายตนฌาน” แม้แต่ “สัจญาเวทยิตนิโรธ” ล้วนทำความ “ดำมืด” (กิณหะ) ในภวังค์ทั้งสิ้น

ที่จริงนั้น “สัจญาเวทยิตนิโรธ” นี้ไม่มีในศาสนาหรือลัทธิอื่นใด มีในศาสนาพุทธศาสนาเดียวเท่านั้น การทำ “อรุพฌาน” ในลัทธิอื่น จึงมีแค่ “เนวสัจญานาสัจญายตนฌาน” เท่านั้นเป็นสูงสุด

แต่ชาวพุทธที่มีจิตทวิปัญญา ได้เรียนรู้คำว่า “สัจญาเวทยิตนิโรธ” ทว่ายัง “อวิชา” ในความเป็น “นิโรธ” ของพุทธ ยังไม่สัมมาทวิปัญญา จึงโมเมปุโลปุเลเอาว่า “อัสัญญิสัตว์” เป็น “นิโรธ” ไปหมด ทั้ง “เนวสัจญานาสัจญายตนฌาน” ทั้ง “สัจญาเวทยิตนิโรธ”

จึงปฏิบัติได้แค่ “อัสัญญิสัตว์” ก็หลงว่า ตนบรรลุ “เนวสัจญานาสัจญายตนฌาน” หรือ “สัจญาเวทยิตนิโรธ” เพราะมีจิตทวิปัญญา

ผู้ที่มี “มิจจาทิปัญญา” หรือมี “สัจญา” กันอย่างนี้ เขาก็ “กำหนดหมายความเป็นนิโรธ” กันอย่างนั้น เมื่อเขาได้ฝึกฝนปฏิบัติจนสำเร็จเป็น “มโนมยัตตตา” เขาก็ต้องได้ “กาย” ของพรหม หรือ “กาย” ของ “นิโรธ” อย่างที่เขาที่กำหนดหมายของเขานั้น ก็เป็น “รูปที่สำเร็จด้วยจิต” หรือ “อัตตตาที่สำเร็จด้วยจิต” เกิดผลตาม “สัจญา” ของเขา เขาก็ถือว่า เป็น “โชค” (สุข) ของเขา เป็นภาวะที่ “น่าพึงใจ” (สุข) ของเขา

เช่นเดียวกับ ผู้ที่ “สัมมาทวิปัญญา” แบบพุทธ ก็มี “ทวิปัญญา” หรือมี “สัจญา” ว่า “นิโรธ” คือ ภาวะที่ “ดับ” หรือภาวะที่ “ไม่สุขไม่ทุกข์ในจิต” อย่างเดียวกัน

เมื่อปฏิบัติจนเกิดผล “นิโรธ” ซึ่งเป็น “สัจญาเวทยิตนิโรธ” ก็มีผลอย่างเดียวกันคือ มีภาวะที่ “ดับ” หรือภาวะที่ “ไม่สุขไม่ทุกข์” ในจิต ไม่ต่างกันเลย

จึงกล่าวได้ว่า “มีกายอย่างเดียวกัน มีสัจญาอย่างเดียวกัน”

ส่วนนัยสำคัญที่เป็น “ปรมัตถธรรม” นั้น นิโรธแบบมิจจาทิปัญญา ได้นิโรธในภาวะกิณหะ ที่เป็น อาการดับมืดดำ อยู่ในจิต

สำหรับปรมาตมธรรมที่สัมมาทิฏฐิ ของพุทธนั้น ได้ นิโรธ ในภาวะมี จักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง
แจ้ง (สัจฉิ) อยู่ในจิต

ซึ่งแบบพุทธนั้น มีรูป มีนามอย่างวิเศษ ลึกล้ำที่มีนัยสำคัญคือ เป็นนิโรธ ที่มีเหตุปัจจัยของชีวิตที่พร้อม
ด้วย จักขุ ปัญญา ญาณ วิชชา แสงสว่าง ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วเอามาประกาศแก่โลก ให้มนุษย์
ได้เรียนรู้และปฏิบัติ นิโรธแบบนี้กัน

ซึ่งไม่ใช่ปฏิบัติด้วย วิธีหลบหรือหลบตาเข้าไปอยู่ในภวังค์ แต่เป็นนิโรธชนิดที่เรียกว่า สัจฉญาณเวทิต
นิโรธ ที่เป็นแจ้ง(สัจฉิ)

ต้องเห็นว่ากุศลจิตหรือกิเลสมันดับไป มันไม่มีในจิตขณะนั้นอยู่ชัดๆ โดดๆ แต่ต่างกับอีกภาวะหนึ่ง
ที่ไม่ใช่พุทธ แบบหลับดับทวารทั้ง ๖ ทำนิโรธให้ตนเองดำ ที่มีมืดมิด ไปหมด หลับไม่รู้เรื่องอะไรเลย
ดับ กิเลส ไม่มีจักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง ให้รู้ใดๆกันเลย

ต้องทำความเข้าใจให้คมๆชัดๆ ในเรื่องนิโรธ ที่เป็น สัจฉญาณเวทิตนิโรธ แบบพระพุทธเจ้า กับนิโรธ
ทั่วไป นั้น แม้มีสัจฉญาณอย่างเดียวกัน คือกำหนดหมาย ไม่สุขไม่ทุกข์เหมือนกัน ซึ่งยังไม่ใช่หมายลึกไป
ถึง ตัวตนของกิเลส ที่ดับ แค่หมายถึงอารมณ์ทุกข์เท่านั้น

ความไม่มี อารมณ์ทุกข์หรือสุข ในขณะนั้น ก็คือ กาย หรือองค์ประชุม ของ “นามกาย” ในขณะนั้นของ
ตนๆ มันจึงรู้สึกในขณะนั้นว่า ไม่ทุกข์เลย

ถ้าแบบพุทธสัมมาทิฏฐิ ก็จะดับกิเลส และผู้บรรลุนิโรธ จะ “รู้ที่อยู่สำเร็จอริยาบถอยู่ เป็นปัจจุบัน
นั้นเทียว” (วิหารติ)

ซึ่งไม่ใช่รู้แบบ “รูปกาย” แต่เป็นการรู้แบบ “นามกาย” ในตัวเราเอง(เวทนาในเวทนา) แลเป็นแค่ “องค์
ประชุมกันอยู่” (กาย)ให้รู้ได้ด้วย

เพราะ “รูป” ของกิเลสไม่มี “นาม” ที่เป็นทุกข์ก็ไม่มี เป็นความว่างเปล่า ทั้ง “รูป” ทั้ง “นาม” เลย
สำหรับแบบพุทธ แต่มี “องค์ประชุม” ของอวัยวะที่ประกอบอยู่ เป็นภาวะที่ทำให้เกิด “นิโรธ” กันได้
จริง ทั้งแบบพุทธ และทั้งแบบที่ไม่ใช่พุทธ นี้คือ “กายอย่างเดียวกัน” ทั้งของแบบมิจฉาทิฏฐิ และของ

สัมมาทิฏฐิ

อย่างเช่นมองดอกไม้ แล้วเรามีจิตนิโรธเรารู้ๆ ไม่มีสุขทุกข์เรารู้ๆ เป็นความว่างเปล่าทั้งรูปและนาม

แต่มันมีนัยะแห่งสภาวะธรรมที่เป็น “กาย” สำคัญยิ่ง ซึ่งมีชีวิตที่ จะ “คาดเดา” เอาได้ด้วยตรรกะ (อตกาวจรา) จริงๆ

ถ้าไม่สามารถ “สัมผัสวิโมกข์ ๘” ด้วย “กาย” สำเร็จอริยาบถอยู่ ทั้งอาสวะของผู้นั้นก็หมดสิ้นแล้ว เพราะเห็นด้วยปัญญา” ก็ไม่เชื่อว่า บรรลุสูงสุดเป็น “สัญญาเวทิตนิโรธ” อันเป็นสภาวะธรรมที่อรหัตต์ได้ สัมผัสด้วยตน

เพราะ “กาย” ที่อยู่ในภาวะดำปี๋(กิณหะ) กับ กายที่อยู่ในภาวะแจ้ง ด้วยองค์ประชุมอันมี จักขุ ญาณ ปัญญา วิชชาแสงสว่าง นั้น มันมีความจริงที่พิเศษ คนละอย่างต่างกัน แม้จะมีกายอย่างเดียวกัน มีสัญญาอย่างเดียวกัน

จึงจะต้องเรียนรู้ กาย กันตั้งแต่คำว่า สักกาย ที่เป็น อตตะ ตัวแรกไปเลยทีเดียว ที่ตนเองต้องรู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง ว่า คือ ตัวตน (อัตต) ภาวะธรรมขั้นต้นของการพิสูจน์ญาณหยั่งรู้พุทธธรรม ซึ่งเป็น สังโยชน์ข้อแรกในสังโยชน์ ๑๐ เลย ว่า คืออย่างไร?

และปฏิบัติยืนยันอธิบายได้ชัดเจนว่า สภาวะอย่างไร ขณะใด? ไฉน? คือการพ้นสักกายทิฏฐิสังโยชน์

เมื่อคุณรู้จักกิเลสแล้ว รู้สึลพรตของคุณแล้ว แต่ว่าคุณก็ไม่เอาจริง เล่นๆหัวๆกับกิเลส ทั้งที่สัมมาทิฏฐิ ในสึลพรตนั้นก็เป็ลสิลพตปรามาส หรือมีสึลพรตที่ไม่สัมมาทิฏฐิ ก็จะทำสิลพตูปาทาน

ต้องกำจัดกิเลสให้จางคลาย เริ่มจางคลายกิเลสก็พ้นสังโยชน์ ๓ พ้นสิลพตปรามาส เป็น โสคาปัตติผลทันทีเลย เมื่อสามารถผ่านสังโยชน์ได้ ๓ ข้อแรกก็เข้าโสคาปัตติผล แล้วก็ต้องทำซ้ำ ทำทวนตั้งแต่ อนิจจานุปัตติสิ วิราคานุปัตติสิ นิโรธานุปัตติสิ ปฏิณิสสิคคานุปัตติสิ

เราจึงจะรู้กายอื่นๆอีกเยอะเลย ทั้ง “กาย” ในที่อื่นๆ ก็ต้องอธิบายสภาวะของธรรมนั้นๆได้ชัดเจน เช่น “กาย” ในวิญญานฐิติ ๘ หรือ สัตตาวาส ๕ และคำว่า สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วย กาย หรือแม้แต่คำว่า กาย

สังขาร กายปัสสัทธิ กายสัมผัส (องค์ประชุมของสังขารทั้งนอกและใน) จนองค์ประชุมสงบ ก็ไม่ใช่ว่า กายแข็งทื่อ แต่เป็นองค์ประชุมของสังขารรูปนาม แล้วทำให้กิเลสออกไปหมด เป็นอภิสังขารถึงปัญญา กิสังขาร เป็นสังขารอย่างยิ่งใหญ่ "ได้เป็นอปัญญาภิสังขารกิเลสหมดคุณก็ทำสังสมผลเป็น อนนุชาภิสังขาร องค์คุณอุเบกขาก็ยิ่งเจริญ เป็นปริสุทธา ปรีโยทาทา มุทุ กัมมัฏฐา ปกัสนา

กายานุปัสสนา คือตามเห็นองค์ประชุมต่างๆ

กายกัมมัฏฐตา คือกายที่ประกอบด้วยการทำงานอันเป็น โลกุตระ อัญญะ ทำงานด้วยไม่มีกิเลส กิเลสมาก็รู้ ทำสะอาดได้เรื่อยๆ ก็เหมาะสมๆ ไปเรื่อยๆ

กายมุทุตา คือจิตมีทั้งสภาพเจโตทั้งปัญญา เป็นจอมยุทธที่มีทั้งปัญญา เร็วไว จัดแจงเป็นอย่างไรก็ได้ อ่อนไหวเร็วไว

กายลหุตา กายวิกาล กายวิเวก กายสุจิ กายสัจฺเจตนา ตัวสุดท้ายเป็น วิภวตัณหาณะ

ผู้รู้จักรู้แจ้งรู้จริงในความเป็นกาย จึงอธิบายสภาวะในความเป็นกายเหล่านี้ได้ถูกต้อง จะไม่อธิบายให้ เห็นไปในเชิงว่าเป็นสรีระภายนอก ร่างนอก

รูปธรรมนั้นไม่มีวิญญาณไม่มีความรู้สึก รับรู้ไม่ได้ แม้แต่พืชก็มีแค่สังขาร และสัญญา ไม่มีวิญญาณไม่มีกรรมครอง แม้เป็นสัตว์ที่มีกรรม มีวิญญาณครองแล้ว เป็นจิตนิยามแล้ว แต่ไปเข้าใจผิดว่า เราจะศึกษาวิญญาณ ก็ไปรอเอาแต่ตอนหลังตายทางร่างกายแล้ว วิญญาณไม่อยู่ในร่างแล้ว แต่วิญญาณนั้นรู้ ตาหูจมูกลิ้นกายแล้ว ก็มีแต่วิญญาณล่องลอยไปไม่มีใครรู้ อย่างนั้นจะไม่สามารถรู้วิญญาณได้ ตัวเองยังไม่รู้ตัวเองเลยว่าล่องลอยไป มันไม่เหมือนกับตอนเป็นๆ สดๆ จับมันคั่นตายเลย มันต้องรู้วิญญาณขณะ สัมผัสทวาร ๖ โต้่งๆ หลัดๆ แล้ววิญญาณเกิดให้เรียนรู้ได้จริงๆ

พระพุทธเจ้าจึงตรัสปริภาส ภิกษุสาติ ในพระไตรฯ ๑๒ ข. ๔๔๐ เป็นมัจฉาทิฎฐิที่ไปเที่ยวศึกษา

วิญญาณนอกร่างกาย ตอนตายไปแล้ว วิญญาณล่องลอยไป อย่างกรณีสีนามิ ตายไปมากมาย หาศพไม่ เจอ เจอแล้วก็ไม่รู้ว่าใคร ถ้าวิญญาณมาหากันได้ก็จะมาบอกเลยว่าฉันอยู่ที่นี่ นี่คือฉัน หรือวิญญาณ โกรธ แค้นกันก็มาหากันได้ ก็ไม่ต้องทำอะไรเลย วิญญาณมาหาตลอดเวลาเลย

